

בית משפט לענייני משפחה בקריית גת

תמ"ש 59714-11-18 פלוני נ' אלמוני

תיק חיצוני: תיק נייר

בפני כבוד השופטת פאני גילת כהן

תובע פלוני

נתבע אלמוני

ע"י ב"כ עוה"ד חגי טימנס ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד ירון יטיב ואח'

כתבי עת:

היושע ויסמן, "אבני נגף בחוק הנאמנות", עיוני משפט, ז (תשל"ט-תש"ס) 282

ספרות:

גבריאלה שלו דיני חוזים החלק הכללי לקראת קודיפיקציה של המשפט האזרחי
נילי כהן התערבות ביחסים חוזיים

חקיקה שאוזכרה:

חוק הנאמנות, תשל"ט-1979: סע' 2

חוק המתנה, תשכ"ח-1968: סע' 6

חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962: סע' 2

חוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג-1973: סע' מפרק ב'

חוק הירושה, תשכ"ה-1965: סע' 8(א)

מיני-רציו:

* נקבע כי הזכויות במשק ובחנות הועברו לנתבע מהוריו כדת וכדין בעסקה ללא תמורה, אשר לא נפל בה רבב והיא הושלמה ברישום. יחד עם זאת, נוכח הודאת הנתבע ויתר הנסיבות, ביהמ"ש שוכנע שכוונת הצדדים הייתה ליצור נאמנות. ככל שהנתבע יחליט לממש הזכויות בדרך של מכירה, יהא עליו לחלק התמורה שתתקבל ממכירתן (נטו) באופן שווה בין כל אחיו ואחיותיו – יורשיהם של המנוחים. עוד נמצא, כי בידי הנתבע הפררוגטיבה לנהל הנכסים כראות עיניו ובהתאם לשיקול דעתו משל היה בעליהם.

* חוזים – מתנה – תוקפה

* חוזים – גמירת-דעת – קיומה

* נאמנות – יחסי נאמנות – היווצרותם

תביעה בן אחים (שניים מתוך שמונה) לביטול הרישום של הזכויות במשק ובחנות שהעבירו הוריהם המנוחים של הצדדים, בחייהם, לבנם – הנתבע ולסעד הצהרתי לפיו התובע זכאי לשמינית מהזכויות בנחלה ובחנות – בהיותו יורש על פי דין של שמינית מעיזבון ההורים המנוחים; לחילופין עותר הוא לחיוב הנתבע בפיצויים בשווי שמינית מערך הזכויות במשק ובחנות לרבות פירות ההשכרה של החנות מחמת הפרה יסודית של התחייבותו, ולחילופי חילופין נוכח התעשרות שלא כדין של הנתבע על חשבונו.

ביהמ"ש לענייני משפחה דחה את התביעה מהטעמים הבאים:

ביהמ"ש מעדיף את גרסת הנתבע על פני זו של התובע משזו נמצאה מהימנה ומשהיא מתיישבת עם העובדות ועם הנסיבות, לרבות התנהלות התובע בימי חייהם של המנוחים. לא נמצא ממש בטענות התובע בדבר העדר כשרותם של ההורים או אי מודעות למהלך זה שביצעו להעברת הזכויות במשק ובחנות אל הנתבע. טענות אלו, לא זו בלבד שאין להן על מה שתסמוכנה, אלא הן נסתרו ע"י התובע עצמו במעשיו ובעדותו.

עוד צוין בין היתר, כי בעוד האב המנוח היה בחיים ובסמוך מאד לאחר חתימת ההורים על מסמכי העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע, פנה התובע לבימ"ש זה בתביעה שתכליתה דומה, שלא לומר זהה לתביעה שלפנינו וזו נדחתה. מדובר בהחלטה שיפוטית, אשר ניתנה על יסוד התרשמות בלתי אמצעית של ביהמ"ש מן המנוח ומכשרותו המשפטית, והחשוב מכל – מרצונו האמתי. גם אם אין המדובר במעשה בית דין במובן זה שהתובע מושקק מהגשת התביעה בשנית, לא ניתן להתעלם מהממצאים שנקבעו על ידי בימ"ש, ודאי לא בנסיבות הקיימות. לעדות האב באותו הליך, משקל רב, שלא לומר מכריע בהליך דנא. זאת ועוד, האם הלכה לעולמה כחמש שנים לאחר פטירת האב. עצם ההמתנה והשיהוי בהגשת התביעה עד לאחר פטירת האם, לא זו בלבד שהם מטילים צל כבד על רצינות התביעה, הם מטילים גם, על התובע נטל מוגבר, אשר לא עלה בידו להרים.

לצד כל זאת הובהר, כי בהגינתו הודה הנתבע במסגרת חקירתו הנגדית, שהיות שהמנוחים שמו בו מבטחם, וידעו כי יש לו היכולת לטפל בנכסים נושא דיונו בצורה המיטבית ולדאוג גם ליתר בני המשפחה ולא רק לעצמו, הם העניקו לו הזכויות בהן בידיעה שבבוא היום הן יחולקו בין כל שמונת ילדיהם.

ביהמ"ש שוכנע אפוא מהתשתית הראייתית כי הזכויות במשק ובחנות הועברו לנתבע מהוריו כדת וכדין בעסקה ללא תמורה, אשר לא נפל בה רבב והיא הושלמה ברישום על מנת להגן עליהם כנכסים משפחתיים, אולם ככל שיחליט לממש הזכויות בדרך של מכירה, יהא עליו לחלק התמורה שתקבל ממכירתן (נטו) באופן שווה בין כל אחיו ואחיותיו – יורשיהם של המנוחים. עוד נמצא, כי בידי הנתבע הפררוגטיבה לנהל הנכסים כראות עיניו ובהתאם לשיקול דעתו משל היה בעליהם.

בהקשר זה ניתן, אפוא, לראות בהחזקת הזכויות במשק ובחנות ע"י הנתבע כהחזקה בנאמנות עבור יורשי המנוחים גם אם לא נערך חוזה בכתב בינו ובין המנוחים ו/או יתר היורשים המסדיר זאת. כידוע, בחוק הנאמנות וכך גם נקבע בפסיקה – אין הנאמנות מכוח חוזה טעונה מסמך בכתב. ודוק, בפסיקה הובהר, כי שימוש בדוקטרינה של יצירת נאמנות מכוח חוזה בעל פה יכול להיעשות בפרט כאשר קיימים יחסי אמון מיוחדים כדוגמת יחסים בין בני משפחה.

כידוע, גם מהתנהגות הצדדים ומפעולותיהם ניתן ללמוד על כוונתם ליצור נאמנות, אף כי לא הובעה במפורש, כך למשל כאשר הנכס מועבר לנאמן ללא ציון מטרת ההעברה או כאשר הנכס מועבר מאדם אחד למשנהו, אפילו מדובר בבני משפחה, ללא תמורה. דעה זו זכתה לתמיכה גם בספרות; מן הראוי להבהיר עוד, כי עפ"י דיני הנאמנות, נאמן פועל מתוך נקודת מוצא של סמכות מלאה, דהיינו נאמן של

נכס הוא בעל הכוח לעשות בו כל דבר שהבעלים יכול היה לעשותו. עוד ראוי להבהיר, כי הנאמן הוא ישות עצמאית הפועלת על דעת עצמה והמנהלת את הנכס תוך הפעלת שיקול דעת, והכל בכפוף לחובות הנאמנות שהיא חבה לבעלים; לנהנה, לעומת זאת, אין זכות או כוח להתערב בדרך ניהול הנכס.

מעובדות המקרה שלפנינו, ישנן, ראיות ברורות, משכנעות ומוצקות לכך שכוונת הצדדים הייתה ליצור נאמנות. ראשית, עצם רישום הזכויות בנכסים על שם הנתבע עוד בחיי המנוחים והאמון שהם נתנו בו; עדות האב בפני ביהמ"ש המלמדת ביתר שאת על רצון המנוחים ועל כוונתם; הודאת הנתבע; עדות רובם המכריע של ילדי המנוחים, חליפיהם הבאים בנעליהם בדבר רצון המנוחים, קבלת המהלך שביצעו המנוחים בלב שלם ובנפש חפצה והצידוד בנתבע; העובדה שתוצאה זו עולה בקנה אחד גם עם התיזה של התובע לפיה המנוחים ביקשו לנהוג בשוויון כלפי כל ילדיהם; יחסי הקרבה בין הצדדים והיותם בני משפחה מדרגה ראשונה, המסבירה העדר מסמך בכתב אשר מסדיר הנאמנות; והרקע להקמת הנאמנות, דהיינו המחלוקת בין בני המשפחה והתנהלות התובע בערוב ימי המנוחים וחששותיהם מפני מעשיו לעתיד לבוא נוכח דפוסי הפעולה שלו.

ודוק, גם אם התובע, כאחד הנהנים, אינו ניצב בחזית אחת עמם וחותר לכיוון אחר, אין בכך כדי לשמוט הקרקע תחת המסקנות דלעיל.

לפיכך נקבע כי הנתבע מחזיק בנכסים כנאמן עבור כלל יורשי המנוחים על פי דין (הבאים בנעליהם), ומשכך מסורה בידו הפררוגטיבה לנהוג בהם כבעלים, כמובן זה שהחלטה על מימושן נתונה בידו. ככל שיבחר לממשן, עליו להשיא התמורה הגבוהה ביותר עבורן ולחלקה בערכי נטו בין היורשים שווה בשווה. כן מחויב הנתבע להגן על פירות הנכסים ועל פי שיקול דעתו להחליט בדבר חלוקתם או כל חלק מהם בין יורשי המנוחים ובדבר עיתוי החלוקה, ככל שכך יבחר לעשות. ליורשי המנוחים זכות לקבל דין וחשבון מן הנאמן, אחת לשנה בדבר השימוש שנעשה בנכסים, בדבר הפירות שהצמיחו וההוצאות שהוצאו בגין החזקתם השוטפת.

פסק דין

משני צדי המתרס שני אחים, שניים מתוך שמונת ילדיהם של המנוחים ... ז"ל.
להורים המנוחים היו זכויות במשק ובחנות והם העבירו אותן, בימי חייהם, לבנם – הנתבע בהליך שלפנינו.

מאז, הלכו ההורים, למרבה הצער, בדרך כל בשר ונאספו אל אבותם.
התובע מבקש לבטל העברת הזכויות בנכסים לנתבע.
מהו, אפוא, דינה של העברת הזכויות – האם בטלה היא או תקפה או שמא נעוץ פתרון המחלוקת בהסדר אחר? בכך יעסוק פסק הדין שלפנינו.

רקע כללי

1. עניין לנו, כאמור, בסכסוך בין שני אחים, כאשר ברקע סכסוך נוסף בין אח אחר שלהם ובין הנתבע דכאן – אשר הוכרע בפסק דין שניתן על ידי בית משפט זה ביום 31.8.2022 ותלוי ועומד ערעור עליו.

2. בלב ההליך שלפנינו משק מספר ... במושב ... (להלן: "המשק") וחנות השוכנת ברחוב ... (להלן: "החנות"), אשר הזכויות בהם הועברו מהוריהם המנוחים של הצדדים, עוד בחייהם, לנתבע.
3. במסגרת ההליך שלפנינו עותר התובע לביטול הרישום של הזכויות במשק ובחנות על שם הנתבע; לסעד הצהרתי לפיו הוא זכאי לשמינית מהזכויות בנחלה ובחנות - בהיותו יורש על פי דין של שמינית מעיזבון ההורים המנוחים; לחילופין עותר הוא לחיוב הנתבע בפיצויים בשווי שמינית מערך הזכויות במשק ובחנות לרבות פירות ההשכרה של החנות מחמת הפרה יסודית של התחייבותו, ולחילופי חילופין נוכח התעשרות שלא כדין של הנתבע על חשבוננו.
4. להשלמת התמונה יצוין עוד, כי במסגרת ההליכים הקשורים שנוהלו, כאמור, בין הנתבע דכאן ובין אח אחר-מר ס. ורעייתו הגב' ל., נדרש בית משפט זה להכרעה בשאלה האם ניתנה לאחרונים על ידי ההורים המנוחים רשות להתגורר במשק לכל ימי חייהם, אם לאו. בהכרעה שיצאה תחת ידיו, וכאמור, טרם הפכה חלוטה, קבע בית משפט זה כי זכות המגורים שניתנה להם הדירה וכי היא בוטלה, ומשכך הורה על סילוק ידם מן המשק. בד בבד עם זאת נדחתה תביעת הנתבע דכאן כנגד האח והגיסה לדמי שימוש אלא אם לא יפונה על ידם המשק תוך המועד שנקבע.
5. מניהול ההליכים השונים בין בני משפחת ... עלה בבירור, כי הם היו מעורבים, וחלקם מעורבים מאד בהליך קבלת ההחלטות של הוריהם המנוחים (להלן: "המנוחים") בעניין גורל רכושם לאחר אריכות ימיהם ובעיקר בעניין גורל הזכויות במשק-הכול כפי שיפורט בהמשך.
6. משפחת ... מונה שמונה אחים ואחיות. אב המשפחה מר ... ז"ל הלך לעולמו בשנת 2013 ובשנת 2015 ניתן צו ירושה אחר עיזבוננו ואילו אם המשפחה גב' ... ז"ל הלכה לעולמה בשנת 2018 ובשנת 2019 ניתן צו ירושה אחר עיזבונה.
7. כאמור, מהחומר שהונח לפני עולה, כי עוד בחיי המנוחים ננקטו על ידיהם מספר פעולות משפטיות בקשר עם הזכויות במשק ובחנות, ובתוך כך צוואה הודנית מיום 07.04.2010 במסגרתה ציוו, לאחר ששניהם לא יהיו עוד בין החיים, את מלוא רכושם לשמונת ילדיהם בחלקים שווים, תוך מתן הוראה בדבר זכות מגורים לבנם, מר ס. (להלן: "ס."). יחד עם רעייתו הגב' ל. וילדיהם, ללא כל תמורה, למעט השתתפות בהוצאות השוטפות; צוואה הודנית נוספת מיום 30.01.2011 במסגרתה בוטלה הצוואה הקודמת ונקבע, כי לאחר ששניהם לא יהיו עוד בין החיים, יועבר מלוא רכושם לשני בניהם, מר מ. והנתבע בחלקים שווים, תוך מתן הוראה לזוכים ליתן זכות מגורים במשק לס. ול-ל. יחד עם ילדיהם ללא כל תמורה, למעט נשיאה בהוצאות השוטפות של החזקת בית המגורים; בהמשך, ביום 28.07.2011 יצא תחת ידי המנוחים מכתב לביטול הצוואה האחרונה שערכו ולביטול ייפוי הכוח שניתן על ידם בחייהם לבניהם מר מ. והנתבע ועל מתן ייפוי כוח בלתי חוזר לתובע על ידי האם המנוחה (מיום 14.07.2011); בהמשך, ביום 25.08.2011 ביטלו המנוחים את ייפוי

הכוח הבלתי חוזר שניתן לתובע ואף חתמו כל אחד בנפרד על תצהיר התומך בביטול ייפוי הכוח; ביום 09.05.2012 פעלו המנוחים להעברת מלוא זכויותיהם במשק ובחנות לנתבע, ונחתמו על ידיהם המסמכים שנדרשו לכך; קודם לכן, ביום 03.10.2011 נערך הסכם בכתב בין האחים והאחיות לבית משפחת ..., אשר נחתם על ידי כולם, לרבות המנוחים עצמם, אך זולת ס. במסגרתו הוסכם, כי יינתן ייפוי כוח על ידי ההורים לארבעת ילדיהם: מ., התובע, הנתבע וס.; כי לא תבוצע כל פעולה ביחס לזכויות במשק אלא בהסכמת כל שמונת האחים והאחיות; כי ייערך הסכם שכירות בין ההורים ובין ס., וכי הוא ימשיך להתגורר עם משפחתו במשק תוך התחייבות מצדו לשאת בכל ההוצאות השוטפות של החזקת בית המגורים; כל שמונת האחים והאחיות ימשיכו לתמוך בהורים וידאגו לכל מחסורם; לאחר החתימה של כל האחים והאחיות על ההסכם תיערך על ידי ההורים המנוחים צוואה חדשה; ככל שמי מהאחים והאחיות לא יעמוד באיזו מתניות ההסכם, הוא יחויב לחתום על תצהיר שיאומת כדין במסגרתו יוותר על זכויותיו במשק; עוד הוסכם, כי ההסכם מבטל כל הסכם קודם, ייפוי כוח קודם ו/או צוואה שנעשו על ידי הילדים (כך במקור). הסכם זה יקרא להלן: **"ההסכם הפנים משפחתי"**.

8. אין חולק, כי העברת הזכויות במשק ובחנות משם המנוחים לשם הנתבע בוצעה עוד בחיי המנוחים, וכי סמוך לאחר החתימה על מסמכי ההעברה, היא הושלמה ברישום.

9. התובע לא השלים עם המהלך של האב המנוח לביטול ייפוי הכוח שניתן לו על ידי המנוחים ועם העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע, ומשכך פנה לבית משפט זה ביום 31.05.2012 בתביעה לסעד הצהרתי שעניינו ביטול העברת הזכויות לנתבע ([תמ"ש 59700-05-12](#)). בסופו של יום התביעה נמחקה בהסכמת הצדדים על פי החלטה מיום 30.12.2012. עוד ובנוסף יצוין, כי ביום 25.06.2012 התקיים דיון בהליך האמור בבקשת התובע לצו מניעה זמני, שהוגשה על ידו בד בבד עם הגשת התביעה. הדיון התקיים בפני כב' הרשם הבכיר (כתוארו אז) יניב בוקר, במסגרתו העיד בפני בית המשפט האב המנוח. למחרת היום ניתנה החלטה מנומקת במסגרתה נקבע, בין היתר, כהאי ליסנא: **"מר ... (האב המנוח-פ.ג.כ) התייצב בפני בית המשפט, והבהיר בצורה ברורה ובלשון שאינה משתמעת לשתי פנים כי הפעולות שביצע נחלה משקפות את רצונו האמתי"**. סופו של עניין הוא, כי הבקשה לסעד זמני נדחתה.

10. להשלמת התמונה יצוין עוד, כי ביום 28.10.2014 הוגשה על ידי התובע תביעה נוספת בבית המשפט המחוזי בבאר שבע ([ה"פ 44824-10-14](#)) לביטול עסקת מכר מקרקעין אשר נסובה סביב העברת הזכויות במשק לנתבע. גם תביעה זו נמחקה, בסמוך לאחר הגשתה, ביום 02.12.2014 על יסוד הודעת התובע בדבר כוונתו להעביר בירור התובענה לבית המשפט לענייני משפחה באשדוד.

11. למרבה הצער, לאחר פטירת המנוחים פרצו מחלוקות בין האחים, ובעיקר וכפי שניתן ללמוד מהדברים דלעיל, בין הצדדים שלפנינו והאח ס., אשר לא עלה בידיהם לפתור אותן בדרכי שלום, חרף ניסיונות רבים שנעשו על ידי בית המשפט, ניסיונות מצדם לפתור

המחלוקות בכוחות עצמם מחוץ לכותלי בית המשפט והפנייתם גם לנשיא המחוז לצורך קיום ישיבה לקידום ההליכים.

12. בהינתן עצימות הקונפליקט, כישלון הניסיון לפתרו בדרכי שלום והפערים בגרסאות הצדדים, התקיימו שתי ישיבות הוכחות בהליך שלפנינו, הצדדים פעלו בהתאם להוראות בית המשפט והגישו סיכום טענותיהם בכתב. מכאן ההכרעה דלהלן.

תמצית טענות הצדדים

טענות התובע

13. לטענת התובע העברת הזכויות במשק ובחנות על ידי המנוחים בוצעה תחת לחץ, עושק, כפייה, הטעייה, ניצול מצוקה וחולשה של המנוחים ותחת השפעה בלתי הוגנת עליהם, שעה שהם הביעו דעתם ורצונם כי הזכויות במשק ובחנות יחולקו לכלל יורשיהם בחלקים שווים; עוד טוען התובע, כי העברת הזכויות במשק ובחנות בוצעה בהיעדר ייפוי כוח תקף לאחר שבוטל על ידי המנוחים, ולמצער כי העברה זו בטלה מן הטעם שנעשתה ללא הסכמה של האם המנוחה; לשיטת הנתבע הוא אחז בייפוי הכוח מהמנוחים כנאמן ואמור היה לדאוג למנוחים וליוורשים ולקיים משאלת לבם כי רכושם יחולק באופן שווה בין היורשים, אך הוא הפר נאמנותו ובחוסר תום לב נטל רכוש המנוחים לעצמו; הנתבע התחייב בהסכם המשפחתי לא להעביר הזכויות במשק על שמו, וככל שיעשה כן יהא עליו, על פי הוראות ההסכם, לחתום על תצהיר ויתור על זכויותיו ומשכך עליו לעמוד בהתחייבות זו; בהפרת התחייבותו החוזית, ברשלנותו ובהפרת תנאי הנאמנות גרם הנתבע לתובע נזק בשווי שמינית מן הזכויות במשק ובחנות לרבות שמינית משווי הפירות שהתקבלו מהשכרת החנות; לחילופין טוען התובע, כי הנתבע התעשר על חשבונו שלא כדין כתוצאה מנטילת זכויות המנוחים במשק ובחנות אשר הוא זכאי לשמינית מהן.

14. בסיכומיו טוען עוד התובע, כי במסגרת שמיעת הראיות הודה, למעשה, הנתבע כי קיבל הזכויות במשק ובחנות על מנת לטפל בחלוקתם בין שמונת יורשי המנוחים; עוד, לשיטתו, הוכח, כי רצונם המובהק של המנוחים היה חלוקת נכסיהם בין שמונת ילדיהם שווה בשווה; באשר להסכם הפנים משפחתי טוען התובע, כי הוא שריר וקיים, הגם שהאח ס. לא חתם עליו, בין משום שהעדר החתימה נובע מסיבות טכניות ובין משום שעל פי ההלכה הפסוקה העדר חתימה אינו שולל תוקפו של ההסכם, ולפיכך הנתבע, למעשה, הפר הסכם זה ותוצאת ההפרה היא ויתור על זכויותיו במשק; הנסיבות בהן הועברו הזכויות במשק ובחנות לנתבע מצדיקות ביטול ההעברה, בין היתר, נוכח מצבו הבריאותי של האב במועד החתימה על מסמכי ההעברה והקשר העסקי שבין עורך הדין שטיפל בעסקה הנדונה ובין הנתבע; אין לקבל את ניסיון הנתבע להיתלות בהחלטה שניתנה בבקשה לסעד זמני על ידי בית משפט זה במסגרת ההליך הקודם בו נקט משנת 2012, בין היתר, משום שאין המדובר במעשה בית דין ומשום שדבר העברת הזכויות בחנות הוסתר מעיני בית המשפט;

להתחייבות הנתבע באשר ניתנה במעמד קבלת הזכויות במשק ובחנות לחלקן בין האחים יש תוקף משפטי מחייב הן מכוח דיני החוזים והן מכוח דיני המתנה, שעה שמדובר במתנה על תנאי ו/או במתנה בחיוב; דינה של העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע להתבטל מחמת התקשרותם בעסקת העברת הזכויות תחת הטעייה שלהם ע"י הנתבע בכל הנוגע למתן זכות מגורים בלתי הדירה לאח ס'; כן דינה של העסקה להתבטל מחמת השפעה בלתי הוגנת-עילה אשר לשיטתו הורחבה והוכרה גם בהתייחס למתנות בחיים; מהלך זה של העברת מלוא הזכויות במשק ובחנות לאחד משמונת ילדי המנוחים הוא בלתי הגיוני ובלתי סביר; בנסיבות המקרה דנא יש לבטל העברת הזכויות גם בהתבסס על עילת העושק בשים לב לגילם ולמצבם הבריאותי של המנוחים עובר למהלך זה; כן נטען על ידו כי אגב ניהול ההליך שלפנינו נעשו מעשים חמורים על ידי הנתבע ובאי כוחו בהיבט הפלילי והאתי לרבות הדחת עד ושיבוש הליכים.

תמצית טענות הנתבע

15. לטענת הנתבע התביעה מושא ההליך שבכותרת משוללת כל יסוד ונעדרת בסיס משפטי ואינה אלא ניסיון כושל נוסף מצד התובע לשינוי רצון המנוחים; לדידו, המנוחים החליטו להעביר לידי מלוא זכויותיהם במשק ובחנות וחתמו על כל המסמכים שנדרשו לכך. התובע מצדו לא השלים עם החלטת המנוחים והפעולות שביצעו, והגיש תביעה כנגדו וכנגד נתבעים נוספים. במסגרת ההליך הקודם נדרש בית משפט זה לבקשת התובע לסעד הצהרתי, דחה אותה וקבע, לאחר שהתרשם מעדות האב המנוח, כי הפעולות שביצע בקשר עם הזכויות במשק משקפות את רצונו האמתי; לטענתו התביעה הוגשה בחוסר ניקיון כפיים תוך שהתובע מסתיר עובדות חשובות שיש בהן להעיד על אופיו ועל מעשיו הנלוזים. בתוך כך מציין הנתבע, כי התובע הוליד בכחש את האב המנוח וגרם לו, במרמה, להעביר אליו את זכויותיו במגרש בשטח ההרחבה במושב ששווי, לשיטתו, עומד נכון למועד הגשת התביעה שלפנינו על למעלה מ-1,000,000 ₪; לטענת הנתבע, לאב המנוח לא היה כל אמון בתובע, כפי שאף העיד בפני בית משפט זה במסגרת הדיון בבקשה לסעד הזמני; האב המנוח ביצע הפעולות המשפטיות נושא המחלוקת שלפנינו בהיותו כשיר משפטית ולא היה בתחלואה הפיזית שלו אותה עת כדי להטיל כל פגם בכשרותו; למנוחים הייתה האוטונומיה המוחלטת והזכות הבלעדית להחליט בעניין גורל רכושם כפי שעשו, ועצם העובדה שהתובע הוא בנם אינה מקנה לו זכות אוטומטית לקבל נתח כזה או אחר מרכושם; אף שהתובע טוען כנגד תוקפן של הפעולות המשפטיות שנקטו על ידי ההורים נוכח מצבם הבריאותי אז, הוא עצמו עשה כן, עת דאג להחתים אותם בחודש יוני 2011 בפני נוטריאון על ייפוי כוח בלתי חוזר לטובתו; אין בעשיית צוואה לכאורה כדי לכבול ידי המנוחים מביצוע דיספוזיציה ברכושם בימי חייהם; התובע הסתיר מבית המשפט גם את העובדה שהוא החתים את האב המנוח על ערבות אישית להלוואה שהוא נטל, כאשר לדידו לצורך החתימה על ערבות זו היה האב כשיר בה בעת שלכאורה לא היה כשיר לביצוע פעולות שנעשו לטובת הנתבע. הנתבע מציין עוד, כי היות שהתובע לא עמד בהחזרי ההלוואה האמורה נאלץ האב המנוח לשאת בהחזרי ההלוואה תחתיו מתוך הכנסתו הדלה אשר מקורה בקצבת זקנה; באשר להסכם

הפנים משפחתי טוען הנתבע, כי תנאי לתוקפו, כעולה מסעיף 5 בו, הוא חתימת כל האחים והאחיות עליו, ומשהתנאי לא התקיים, ההסכם אינו תקף. הלכה למעשה ההסכם לא קיים כלל ועיקר. ההסכם מתייחס לכל היותר לזכויות ירושה עתידיות, ככל שתהיינה ליורשים ואין בו כדי להגביל את זכותם של המנוחים לביצוע פעולות כאלה ואחרות ברכוש בימי חייהם; מכל מקום אין לקבל טענות התובע בדבר נסיבות החתימה על מסמכי העברת הזכויות במשק ובחנות נוכח קביעותיו של בית משפט זה, לאחר שהתרשם באופן בלתי אמצעי מהאב המנוח; אין בעובדה שניתן צו ירושה אחר עיזבון המנוחים כדי לעלות או להוריד שעה שהעברת הזכויות במשק ובחנות על ידיהם בימי חייהם גרעה אותן מעיזבונם; אין ממש בטענת התובע בעניין תוקף ייפוי הכוח שניתן על ידי ההורים המנוחים לצורך העברת הזכויות במשק ובחנות היות שכל מסמכי העברת הזכויות נחתמו על ידי המנוחים עצמם במשרד עורך הדין שטיפל בעסקה, ובפועל לא נעשה כל שימוש בייפוי הכוח על ידי הנתבע ו/או על ידי מאן דהוא אחר; הנתבע אף מכחיש זכאות התובע לכל אחד מהסעדים שנתבעו על ידו.

16. בסיכומיו מוסיף וטוען הנתבע, כי התובע בחר במתכוון להגיש התביעה רק לאחר פטירת המנוחים, בלא שתינתן להם, ולמצער למנוחה אשר הלכה לעולמה בשנת 2018 להביע (שוב) רצונם בפני בית המשפט; עסקינן בגלגול שני של התביעה אשר תכליתה היחידה היא הגדלת הונו האישי של התובע על חשבון אחיו בשעה שמלוא הזכויות במשק ובחנות הועברו לנתבע על ידי המנוחים עוד בחייהם; מנייהול ההליך הוכח, כי כל ילדי המנוחים ידעו בזמן אמת על רצונם והם מכבדים אותו, ולראייה העובדה שהתובע הוא היחיד אשר הגיש תביעה כנגדו; נקודת המוצא היא שההורים היו כשירים משפטית לביצוע המהלכים המשפטיים הנדונים. חרף ניסיון התובע לטעון להעדר כשירות של ההורים בשעת החתימה על מסמכי ההעברה, לא עלה דבר בידו להוכיח זאת, ואין ממש בטענתו כי העובדה שבמועד החתימה על מסמכי ההעברה קיבל המנוח טיפול אנטיביוטי כדי לשלול את תוקפה של הפעולה המשפטית שביצע ו/או כשרותו המשפטית; לטענת הנתבע, הוכח, כי התובע הפעיל לחץ על המנוחים על מנת להחתימם על ייפוי כוח לטובתו, והגדיל עוד לעשות משערך ושלח מכתב לעורך דין במסגרתו התבקש בשם ההורים, לכאורה, ביטול ייפוי הכוח שניתן על ידם לנתבע ולאח מר מ.; התובע גם דאג להחתיים את האם המנוחה בלבד על ייפוי כוח לטובתו בחודש יולי 2011 ואף שטען כי גם אביו מסר בידו ייפוי כוח אותה עת, לא עלה בידו להציגו; הלכה למעשה, המנוחים מעולם לא פעלו לביטול העברת הזכויות במשק ובחנות שהושלמה כדן, ומשכך מדובר במתנה שהקנייתה הושלמה ונותן המתנה אינו יכול לחזור בו מהענקתה; מעדות עו"ד ש. אשר טיפל בהעברת הזכויות במשק ובחנות מהמנוחים לנתבע עולה, כי המנוחים לא העלו בפניו הרצון או הכוונה למתן פיצוי על ידי הנתבע ליורשים האחרים אגב העברת מלוא הזכויות אליו; התובע אינו בוחל בדבר וניהל מאבק "ירושה בחיים" מול אחיו בשעה שהוריהם היו עדיין בין החיים; יש לדחות טענת התובע לפיה בעדות הנתבע יש הודאת בעל דין בדבר הסעדים שנתבעו על ידו או איזה מהם. לטענת הנתבע הוא מעולם לא התכחש לכך שיש לפצות את אחיו בגין חלקם במשק, אולם רצון המנוחים היה שהוא ימשיך את דרכם ויפתח את המשק ורק בעת מכירת הזכויות במשק לצד שלישי, ככל שתימכרנה, יהא עליו לפצות את אחיו אולם אין בכך כדי להצדיק ביטול העברת הזכויות שנעשתה כדן.

דיון והכרעה

17. הסוגיות המונחות לפתחנו וטענות הכרעה הן, אפוא, שאלת תוקפה של העברת הזכויות במשק ובחנות מהמנוחים אל הנתבע; והשאלה האם העברה זו כפופה לתנאים כלשהם אם לאו; והאם הזיקה של הנתבע לנכסים היא של נאמן עליהם או שמא של מי שקיבלם במתנה ובכך רכש, קניינית, הזכויות בהם לכל דבר ועניין.

18. יוער, כי עיקר הדיון, הן בכתבי הטענות של הצדדים והן בשלב ההוכחות נסוב סביב הזכויות במשק, כאשר שני הצדדים זנחו כמעט ההתייחסות אל הזכויות בחנות. עם זאת ובשים לב לטענותיהם וליריעת המחלוקת, הממצאים שיקבעו להלן דינם יפה לשני הנכסים.

19. לאחר ששמעתי העדויות ועיינתי בכל אשר הונח בפניי, מצאתי להעדיף את גרסת הנתבע על פני זו של התובע, אם כי כפוף לממצאים ולמסקנות דלהלן, הן מן הטעם שלא עלה בידי התובע להרים הנטל המוטל עליו להוכחת תביעתו, והן משום שגרסתו ועדותו לא נמצאה מהימנה עליי, והכל כפי שיפורט להלן בהרחבה.

20. ראשית, וכפי שכבר צוין פעמים מספר לעיל, העברת הזכויות במשק ובחנות הושלמה ברישום.

21. **בסעיף 6 לחוק המתנה**, תשכ"ח-1968 נקבע, בין היתר, לאמור: **"בעלות בדבר-המתנה עוברת למקבל במסירת הדבר לידו או במסירת מסמך לידו המזכה אותו לקבלו..."**. הנה כי כן, משהוענקה מתנה והענקתה הסתיימה ברישום (משמושא המתנה הוא נכס מקרקעין למשל), כי אז הופכת היא בלתי הדירה ולא ניתן לחזור מן ההענקה.

ראו למשל: **ע"א 343/87 דפנה פרי נ' משה פרי וערעור שכנגד**, פ"ד מד(2)154.
22. על פניו, אפוא, קיבל הנתבע מהמנוחים במתנה הזכויות במשק ובחנות, ברם כפי שיפורט בהמשך ועל יסוד הודאתו, מצאתי כי הזיקה שלו לנכסים האמורים היא של נאמן.

23. אמנם הועלו על ידי התובע טענות בדבר פגמים ברצון ההורים המנוחים באופן אשר יש בו, לשיטתו, להביא לביטול העברת הזכויות על ידם, ברם לא מצאתי שהוא הרים הנטל, שאיננו מבוטל, להוכיח טענותיו.

24. הנתבע טוען ובצדק, כי ככל הנראה לא בכדי הוגשה התביעה רק לאחר פטירת ההורים המנוחים. אומנם, כידוע, בעוד האב המנוח היה בחיים ובסמוך מאד לאחר חתימת ההורים על מסמכי העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע, פנה התובע לבית משפט זה בתביעה שתכליתה דומה, שלא לומר זהה לתביעה שלפנינו.

25. במקרה דנא, בניגוד למקרים רבים אחרים בהם מנוהל הליך הנסוב סביב פעולות משפטיות שנעשו על ידי אדם שהלך מן העולם, מונחת לפנינו החלטה שיפוטית, אשר ניתנה על יסוד

התרשמות בלתי אמצעית של בית המשפט מן המנוח ומכשרותו המשפטית, והחשוב מכל-מרוצו האמתי. גם אם אין המדובר במעשה בית דין במובן זה שהתובע מושתק מהגשת התביעה בשנית, לא ניתן להתעלם מהממצאים שנקבעו על ידי בית משפט, ודאי לא בנסיבות הקיימות, עת כידוע, ההורים, למרבה הצער, אינם בין החיים ורובצת לפתחו של בית המשפט מלאכת חקר האמת והתחקות אחר רצונם וכוונתם.

26. במסגרת הדיון שהתקיים ביום 25.6.2012 העיד האב המנוח בפני בית משפט זה וכך בין היתר השיב לשאלת בית המשפט: "הייתי אצל עו"ד ש. כי רציתי להעביר זכויות ל... (הנתבע – פ.ג.כ) מ. וס. שהם מטפלים בי. אני רוצה להעביר את המשק למה אין אף אחד שרצה לטפל בי רק הם-22 שנה הם מטפלים בי מביאים אותי לבית חולים מחזירים לבית מפרנסים אותי והכול-רק הילדים האלה אז אני החלטתי אני ואשתי כשהקמנו את המשק במושב בשנים קשות היינו שוברים את הלחם עם פטיש כדי שנחיה עד שגדלו הילדים הם טיפלו בנו, עו"ד אמר לי שאפשר להעביר משק לילד אחד והעברתי רק ל... (הנתבע – פ.ג.כ) שיש לו אפשרות לטפל בי, כל חודש הוא נותן לי כסף מה שאני צריך. אני הגעתי לעו"ד ש. מהבית. הייתי בבית החולים ובא מ. והעבירו אותי לבית, לקחנו את האישה והחלטנו החלטה גמורה רק ל... (הנתבע – פ.ג.כ) ול-מ. ו-ס., אמרתי לו שזו החלטה שלי האחרונה. ל... (הנתבע – פ.ג.כ) אין לי אמון בו בכלל הוא רימה אותי בשטח שהוא בנה בו, פ. מנהל הבנק אמר לי שיבוא איתי לבית משפט אם יהיה משפט, הוא לקח 30,000 ₪ של הלוואה וחתמתי עליה ערב, אמר לי כל חודש ייתן 1,000 ₪ לבנק, מאותו יום אף פעם לא שילם דבר, מנהל הבנק שלח לי התראות אמרתי שאלך אליו עם ... (הנתבע – פ.ג.כ) ו... (הנתבע – פ.ג.כ) אמר שאין לו-באתי ל-פ. ואמר תשאיר את זה בשבילי אני אעשה לו משפט שלא החזיר הלוואה-אמרתי איך אני אעשה לכן שלי משפט אין לי פנים לא חשבתי שהוא יביא אותי, שילמתי את הכסף מקצבת מלל בתשלומים כל 28 לחודש מורידים 1,000 ₪ אני מקבל 1,400 ₪ לחודש בסך הכול כל פעם אני אומר חארם עליך לקחת את הכסף אמר שייתן היום מחר היום מחר כל זמן שאני חי המשק לא יימכר בחיים שלי" (ראו עמ' 22-23 לפרוטוקול הדיון – ההדגשות אינן במקור – פ.ג.כ).

27. מפאת חשיבות הדברים יצוטטו להלן חלקים מתוך החלטת בית המשפט מיום 26.06.2012 בדחותו בקשת התובע לצו מניעה זמני: "המבקשים (התובע והאחות גב' צ.ב. פ.ג.כ), שטענו טענות כהנה וכהנה כנגד כשירותה המנטלית או הפיזית של הגב' ... (האם – פ.ג.כ) (ראה סע' 15 לבקשה) לא אפשרו לה להגיב על טענות אלה, בעוד הם עותרים, לכאורה לביטולן או לבטלותן של פעולות משפטיות שנעשו על ידה.

די בעובדה זו כדי לפגום, לכאורה, בתום ליבם של מגישי הבקשה כדי לאיין את הסעד כולו.

שנית מר ... (האב – פ.ג.כ) התייצב בפני בית המשפט והבהיר בצורה ברורה ובלשון שאינה משתמעת לשתי פנים, כי הפעולות שביצע בנחלה משקפות את רצונו האמתי (ההדגשה אינה במקור-פ.ג.כ).

המבקשים לא פעלו להכריז על מר... (האב – פ.ג.כ) כפסול דין, ואין להם כל ראייה כי כשירותו המנטלית נפגמה כהוא זה (למעשה, במסמכים הרפואיים שצירפו נרשם במפורש כי הוא מצוי ב'הכרה מלאה').

טענות בא כוח המבקשים נעו בין השפעה פסולה של בניו של מר.... על החלטותיו, למצב פיזי 'חלוש' בשל קבלת אנטיביוטיקה; ועד לטענה כי נלקח לחתום על מסמכים בעודו מחובר לאינפוזיה.

אלה (צ"ל: אלא-פ.ג.כ) שטענות אלה, כולן, אינן יכולות לשמש כבסיס למתן סעד מרחיק לכת של איון פעולות משפטיות אשר עשה, כאשר אין הוא בין הנתבעים בתיק זה ואין כל בקשה, כאמור, להכריז עליו כפסול דין.

האם אדם המקבל טיפול אנטיביוטי ו/או מחובר לאינפוזיה, יהא גילו אשר יהא, מאבד את כשרותו המשפטית להחליט מה יעשה בנכסיו?
זאת ועוד בקשת המבקשים גילתה טפח אך הסתירה טפחיים.

...

כך, למשל, טענו המבקשים בבקשה כי עלול להיגרם להם נזק בלתי הפיך מכוח היותם 'בן ממשיך' או 'מכוח צוואה' (סע' 20 לבקשה), אלא שבדין התברר כי טענה זו הייתה טענת סרק והמבקש מס' 1, המתגורר במושב לא יכול להיות 'בן ממשיך' ואין בידו להצביע על זכויות מכוח צוואה כלשהי.

עוד לעניין חובת הגילוי, בעדותו של מר... (האב – פ.ג.כ) בפני התברר כי המבקש מס' 1 החתים את הוריו כעריבים על הלוואה ולא עמד בתשלומי ההחזר שלה, ואביו, מר... נאלץ לשלם תשלומים אלה במקומו. עובדה זו צריכה הייתה לבוא בפני כבר בעת הגשת הבקשה – שהרי היא אינה מתיישבת עם הטענה בדבר חוסר כשירות מנטלית או אחרת של זוג ההורים".

28. דברים אלה מדברים בעד עצמם ויש בהם כדי לשפוך אור של ממש על העובדות, הן מבחינת רצון ההורים וכוונתם, והן מבחינת כשרותם המשפטית והמודעות שלהם להליך שבוצע על ידם - העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע. יתר על כן, ניתן ללמוד מן הדברים גם אודות התנהלות התובע אשר בית המשפט מצא, כי הייתה נגועה בחוסר תום לב ובחוסר ניקיון כפיים. ודוק, דברי האב המנוח בפני בית המשפט בעניין חוסר האמון שלו בתובע, ואף למעלה מכך - האכזבה והפגיעה שספג ממנו בעקבות מעשי המרמה שלו כלפיו, מדברים בעד עצמם ומלמדים כאלף עדים על הלך הרוח והמחשבה של האב המנוח ועל הסיבות שבגינן החליטו המנוחים כשם שהחליטו בעניין גורל הזכויות במשק ובחנות.
יצוין, כי בחקירתו הנגדית הודה התובע, כי בימי חייהם של המנוחים הוא חב להם כספים והוא לא השיבם להם (ראו עמ' 71 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

29. לכן, לעדות זו של האב שניתנה במסגרת הליך שיפוטי, תועדה כדבעי ובעקבותיה אף ניתנה החלטה שיפוטית מנומקת ובה ממצאים כאלה ואחרים, לרבות בעניין כשרותו המשפטית של האב המנוח ואומד דעתו, משקל רב, שלא לומר מכריע בהליך שלפנינו.

30. להשלמת התמונה יאמר, כי במסגרת חקירתו הנגדית ניתנו ע"י התובע תשובות חמקמקות בהתייחס לגרסה שנמסרה על ידו בהליך הקודם (ראו עמ' 68 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020) – עובדה המכרסמת במהימנות גרסתו בהליך דנא ומחזקת הממצאים דלעיל בעניין משקל קביעותיו של בית משפט זה בהליך הקודם, המשליכות במישרין על ההליך דנא.

זאת ועוד, ועל כך יש להצר, על מנת לבסס גרסתו, כל האמצעים הפכו כשרים בעיניו של התובע, לרבות פגיעה בכבוד האב המנוח וייחוס לו עדות שקר בבית המשפט בהליך הקודם (ראו עמ' 69 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

31. עוד עולה מן התשתית הראייתית שהונחה לפניי, כי האב המנוח היה אדם נבון מאוד, איש עסקים, אשר סביר מאד להניח, כי היה מודע למעשיו וביצע אותם ביישוב הדעת ולאחר מחשבה מרובה (ראו למשל עדות הרב א. בעמ' 40 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

32. באשר לאם המנוחה – כידוע, מטעמים ברורים וידועים, הנטל הרובץ לפתחו של הטוען כנגד פעולה או מעשה שבוצעו על ידי אדם שהלך לעולמו הוא נטל מוגבר העולה בהרבה על זה הנדרש בהליך אזרחי רגיל (ראו: [ע"א 6002,5997/92 מלק נ' מנהל עיזבון הרב יהושע דויטש ז"ל ואח' וערעור שכנגד](#), פ"ד נא(5)1; [ע"א 323/86 לרנר נ' ניב ואח'](#), לא פורסם [פורסם בנבו]; [ע"א 843/87 כוכבי נ' עזבון המנוח חיטרוש שמעון ז"ל](#), לא פורסם, [פורסם בנבו] ועוד).

לא עלה בידי התובע לשכנעני באשר לנסיבות בגינן השתהה בהגשת התביעה עד לאחר פטירת האם. הדעת נותנת, כי ככל שהתובע מאמין בצדקת טענותיו ובגרסתו, היה פועל, וודאי משנטען על ידו, כי התביעה מושא ההליך הקודם נמחקה מטעמים טכניים בלבד (אם כי, לטעמי, לא כך הוא – כעולה מפרוטוקול הדיון מיום 30.12.2012), לביטול העברת הזכויות במשק ובחנות עוד בחייה של האם המנוחה, ויוזכר, כי היא הלכה לעולמה כחמש שנים לאחר פטירת האב. עצם ההמתנה והשיהוי בהגשת התביעה עד לאחר פטירת האם, לא זו בלבד שהם מטילים צל כבד על רצינות התביעה, הם מטילים גם, כאמור, על התובע נטל מוגבר, אשר לא עלה בידו להרים.

33. בהקשר זה מצאתי לציין, כי מן התשתית הראייתית שהונחה לפני עולה, שגורל רכושם של ההורים המנוחים היה בנפשו של התובע, ועניין זה העסיקו מאד בערוב ימיהם. בתוך היה הוא מעורב עד מאוד, פעיל ודומיננטי בכל הקשור בעניין, ובתוך כך דאג גם להקליט את הרב א., ידיד המשפחה שביקש לסייע ולהשכין שלום בין בני המשפחה; ביקש להכתיב להורים תוכן צוואותיהם; החתים אותם על יפוי כוח; שב ופנה לערכאות שיפוטיות שונות על מנת לבטל העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע; שלח מכתב לעורך דין שנכתב על ידו בשם ההורים לכאורה לביטול יפוי הכוח שניתן לנתבע; ולמעשה ביקש לנהל הליכים הנוגעים לעיזבון ההורים עוד בהיותם בחיים.

התובע הודה, בין השאר, במסגרת חקירתו הנגדית, כי תבע את האב המנוח בשנת 2012 בהיותו בחיים, כזכור, בגין חלקו בעיזבונו (ראו עמ' 70 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

34. מעדות הרב א. ניתן בהחלט ללמוד, כי הסכסוכים בין בני המשפחה, אשר נסובו כולם סביב ענייני חומר ורכוש ההורים, פרצו עוד בימי חייהם של המנוחים, דבר שהסב להם צער רב וכל מעייניהם נתונים היו להשכנת שלום בין ילדיהם ורצויים (עמ' 30 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

בעניין זה יצוין, כי גם אם הרב א. (שהוקלט בלא ידיעתו) העביר מסרים סותרים בין בני המשפחה, שוכנעתי מעדותו ומקריאת התמליל, כי הוא עשה כן למען השלום ונהג כאהרון הכהן שהגמרא מספרת עליו שהיה אוהב שלום ורודף שלום והיה משנה מן האמת לשם השלום, ועל כך גדולתו.

35. בכל הנוגע לכשרותם המשפטית של המנוחים עובר למועד החתימה על מסמכי העברת הזכויות, אין מקום לקבל טענות התובע מהטעמים הבאים:

א. אכן וכפי שטוען הנתבע, חזקה היא כי אדם כשיר לבצע פעולה משפטית אלא אם היא הוגבלה או נשללה (סעיף 2 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962). ודוק, הנטל לסתירת חזקה הכשרות המשפטית הוא כבד (ראו: ע"א 724/87 ורדה כלפה נ' תמר גולד, פ"ד מח(1)22), ובמקרה דנא, ומהנימוקים דלהלן, לא עמד בו התובע כלל ועיקר.

ב. התובע עצמו הודה בחקירתו הנגדית, כי במועד ביצוע העסקה הנדונה קיבל האב טיפול אנטיביוטי ולכל היותר סבל מתחלואה פיזית ולא מעבר לכך. גם בהתייחס לאם המנוחה לא הוצגה על ידי התובע שום אינדיקציה שהיא לפיה כשרותה המשפטית נפגעה וודאי לא נשללה, ולמצער לא במועד הרלוונטי לנושא הדיון שלפנינו (ראו עמ' 47 ו-48 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020). יתר על כן, התובע הודה בחקירתו הנגדית שהאירועים המוחיים בהם לקתה האם התרחשו לאחר פטירת האב (ראו עמ' 50 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020), וממילא אין בהתרחשותם כדי לשלול אוטומטית כשרותה.

ג. כפי שפורט בהרחבה לעיל, בית משפט זה כבר בשנת 2012, לאחר שהאב המנוח העיד בפניו, קבע, כי ההורים היו כשירים לביצוע הפעולה המשפטית שבלב המחלוקת שלפנינו.

ד. למרבה הצער, בתובע מתקיימת האמירה, כי הפוסל-במומו פוסל, שהרי בעוד הוא מבקש להביא לביטול פעולות משפטיות שבוצעו על ידי ההורים המנוחים בשנת 2012, בין היתר בהתבסס על טענה של העדר כשרות משפטית, הוא עצמו פעל באותה תקופה להחתימם על מסמכים משפטיים שונים, לרבות באמצעות עו"ד ש.ס. ועו"ד צ.מ.

בהקשר זה יצוין, כי במסגרת הדיון מיום 30.12.2012 (בתמ"ש 59700-05-12) העיר בא כוח הנתבע דכאן, שחרף טענות התובע בדבר העדר כשרות של המנוחים, התבקשה אז, באותו מעמד, הגשת תצהירים עדכניים שלהם שנחתמו לכאורה עובר למועד הדיון - עובדה השומטת, למעשה, את הקרקע תחת הטענה בדבר העדר כשרותם אותה עת (שנת 2012).

זאת ועוד, התובע הודה במסגרת חקירתו הנגדית, כי האם המנוחה לא ידעה קרוא וכתוב, ובכל זאת הוא דאג להחתימה על מסמכים משפטיים שונים (ראו עמ' 51 ש' -22 23 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

מחקירתו הנגדית עולה עוד, חרף ניסיונו לטשטש זאת, כי לאחר העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע הוא פעל באמצעות עו"ד ש.ס. להחתמת המנוחים על תצהירים לצורך ביטול העברת הזכויות (ראו עמ' 51 ש' 9-12 ו-ש' 19-21 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

36. עינינו הרואות אפוא כי אין ממש בטענות התובע בדבר העדר כשרותם של ההורים או אי מודעות למהלך זה שביצעו להעברת הזכויות במשק ובחנות אל הנתבע. טענות אלו, לא זו בלבד שאין להן על מה שתסמוכנה, אלא הן נסתרו ע"י התובע עצמו במעשיו ובעדותו.

37. עוד ראוי לציין, כי למרות טענות התובע בדבר רצונם האמתי של המנוחים, כביכול, הוא לא זימן לעדות מטעמו את עורכי הדין ס, מ. ו-ה. אשר החתימו (מטעמו וכשלוחיו) את המנוחים על מסמכים משפטיים שונים. כידוע הימנעות בעל דין מהצגת ראיה או עדות אשר יש בהן לחזק ולבסס גרסתו מקימה חזקה שבעובדה לפיה לו היה מציגן, הן היו פועלות לטובת הצד שכנגד (ראו למשל: ע"א 465/88 [הבנק למימון ולסחר בע"מ](#), פ"ד מה(4)651; ע"א 9656/05 [נפתלי שוורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציוד בניה בע"מ](#), פורסם במאגרים האלקטרוניים [פורסם בנבו]; ע"א 548/78 [אלמונית נ' פלוני](#), פ"ד לה(1)736, ועוד).

ואם לא די בכך, הרי שלא עלה בידו להסביר פשר מחדלו באי הצגת ראיות או עדויות אלו (ראו עמ' 53 ש' 18-24 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020) ומשכך פועל הדבר, כאמור, לחובתו.

38. באשר לטענות התובע בעניין פגמים ברצון המנוחים מסוג הטעייה, כפייה, עושק ו/או השפעה בלתי הוגנת-לא מצאתי כי עלה בידו לבססן. מדובר בטענות בעלמא אשר אינן נתמכות במאום. כידוע, עסקינן בטענות כבדות משקל אשר לא ניתן להביאן מהפה ולחוץ. זאת ועוד, התובע הודה בחקירתו הנגדית כי הנתבע לא איים על המנוחים (ראו עמ' 65 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020; הוא אף הודה, כי טענותיו בדבר נסיבות החתימה על מסמכי העברת הזכויות נשענות על השערה בלבד (ראו עמ' 69 ש' 5-8 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020) ואף אישר בפה מלא, כי לא הוצגו על ידו דוגמאות, פירוט וודאי לא ראיות לביסוס ולהוכחת טענותיו בדבר פגמים ברצון המנוחים אשר יש בהם להוביל לבטלות העברת הזכויות (ראו עמ' 74 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020). הוא הדין גם בהתייחס

לטענת הזיוף שהועלתה על ידו תוך כדי החקירה הנגדית בנוגע לייפוי הכוח באמצעות בוצעה לכאורה העברת הזכויות (ראו עמ' 76 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

להשלמת התמונה יאמר עוד בהקשר זה, כי בספרה מצביעה המלומדת פרופ' שלו על המגמות המשתקפות מפרק ב' לחוק החוזים, חלק כללי, תשל"ג-1973 שעניינו, כידוע, פגמים ברצון, ומסבירה, כי הבולטת ביניהן היא הנחת היסוד בדבר חופש ההתקשרות של הפרט. כן מבהירה היא, שפרק ב' לחוק החוזים ניתן לביאור גם באספקלריה מסחרית-כלכלית, לפיה הצורך ביציבות המשפט ובשאיפה להגן על בטחון העסקאות הנעשות בשטח, מביאים לידי צמצום השפעתם של הפגמים ברצון ההתקשרות (ראו: ג' שלו דיני החוזים – חלק כללי (2005), עמ' 246, 249).

ככלל ובהינתן רוח החוק ועקרונות היסוד עליהם הוא מושתת, לא בנקל יורה בית המשפט על בטלות חוזה מחמת פגמים (ככל שמצא כי נפלו) ברצון המתקשרים, על אחת כמה וכמה עת נטענות הן בהעדר תשתית ראייתית התומכת בהן (וממילא עליה להיות רחבה ומוצקה).

משכך, לטעמי אין מאחורי טענות התובע בעניין זה ולא כלום.

39. ובאשר להסכם הפנים משפחתי אשר התובע משליך עליו יהבו, בפרט בהתייחס להתחייבות המעוגנת, לכאורה, בסעיף 6 שלו המהווה מעין תניית ויתור.

40. הצדדים חלוקים באשר לתוקף ההסכם. בעוד התובע טוען, כי ההסכם שריר וקיים על אף ש-ס. לא חתם עליו, טוען הנתבע כי ההסכם לא זו בלבד שאיננו תקף משלא נחתם בידי כל שמונת האחים (בהינתן הוראת סעיף 5 בו על פיה סוכם שלאחר חתימת כל האחים עליו תיכתב על ידי המנוחים צוואה חדשה), הרי שהוראותיו ממילא לא קוימו על ידי הצדדים לו.

41. התובע הודה בחקירתו הנגדית, כי מרבית ההתחייבויות בהסכם לא בוצעו בפועל, ובתוך כך לא ניתן על ידי המנוחים ייפוי כוח לארבעת הבנים; לא נערך הסכם שכירות בין המנוחים ובין ס.; לא נכתבה צוואה חדשה, וכאמור ס. לא חתם על ההסכם (ראו עמ' 61-60 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

42. באשר לסיבה בגינה לא נחתם ההסכם בידי ס. טוען התובע בחקירתו הנגדית, כי מקורה בהיעדרותו ממעמד החתימה ככל הנראה בשל בעיותיו האישיות (ראו עמ' 63 ש' 12-14 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

43. בעדותו נטען על ידי ס. (שהעיד מטעם התובע), כי אי החתימה שלו על ההסכם נבעה מסיבה טכנית, אולם כשנשאל על כך השיב שהיעדרותו ממעמד החתימה מקורה ברצון מי מבני המשפחה להרחיקו ממעמד החתימה (ראו עמ' 79 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020). עדות ס. בהקשר זה לא נמצאה מהימנה עליי. האפשרות המסתברת יותר היא, שבדיעבד ולנוכח ההליכים המשפטיים בין בני המשפחה, לרבות ובעיקר הסכסוך המר שפרץ בינו ובין

הנתבע ובעקבותיו שורה של הליכים משפטיים, באה לעולם הגרסה בדבר הסיבה לאי חתימתו על ההסכם בבחינת יש מאין.

44. עדות ס. לא נמצאה מהימנה עליי, בין היתר בהיותה בלתי הגיונית ומעורפלת. לחלק נכבד מן השאלות לא ניתן על ידו מענה (ראו למשל עמ' 85 שורות 13-14 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020) וחלק מתשובותיו היו, כאמור, בלתי הגיוניות ונטענו בעלמא, בפרט בכל הנוגע לסיבה בגינה לא נחתם על ידו ההסכם הפנים משפחתי (ראו למשל עמ' 83 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020).

45. מסקנה זו מצטרפת לעובדה של-ס. היה אינטרס לחבור לתובע ולהעיד מטעמו, אף כי עפ"י עדותו שלו היה ביניהם נתק ממושך אשר השתרע על פני שבע שנים (ראו עמ' 84 לפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2020). משגבה טורא בינו ובין הנתבע, יחסיהם התערערו עד מאד וחרב הפינוי מהמשק יחד עם בני ביתו התנופפה מעל צווארו, היה ל-ס. אינטרס מובהק להעיד כנגד הנתבע ולחבור אל התובע, חרף הניתוק הממושך שהיה ביניהם. על רקע התרשמותי מעדותו מצאתי, כי גם בעובדה זו יש כדי לכרסם במהימנותה.

46. בנסיבות העניין נוטה, אפוא, הכף אל עבר קבלת גרסת הנתבע, לפיה גם מבלי להידרש לשאלת נפקות העדר החתימה של ס. על ההסכם הפנים משפחתי, הוא נעדר תוקף, שעה שאף אחת מן ההתחייבויות שבו לא בוצעה; שעה שצל כבד מרחף מעל חוקיותו (ולו מעצם ההתייחסות לצוואות ההורים כאקט שילדיהם מעורבים בו ואף למעלה מכך – מכתבים אותו, וראו לעניין זה [סעיף 8\(א\) לחוק הירושה](#), תשכ"ה-1965); ועיקר העיקרים – העברת הזכויות במשק ובחנות ע"י ההורים לנתבע שבעה חודשים לאחר מכן כחלק מהאוטונומיה שיש להם במימוש זכות הקניין שלהם, שהיא כידוע זכות יסוד הנהנית ממעמד חוקתי.

47. מן התשתית הראייתית שהונחה לפניי שוכנעתי, כי רצון המנוחים היה העברת הזכויות במשק ובחנות לנתבע כמי שהיה אמון עליהם והם שמו בו מבטחם. כך העיד הנתבע ועדותו הייתה מהימנה עליי, וכך העידו ארבע אחיותיהם של הצדדים והאח מ. (ראו: עמ' 132, 138, 148, 150 לפרוטוקול הדיון מיום 10.11.2020). מעדויותיהם שאף הן נמצאו מהימנות עליי שוכנעתי, כי זה היה רצון ההורים, וכי הוא היה גלוי וידוע לכל בני המשפחה, ומשכך העברת הזכויות לנתבע לא נעשתה במחשכים, בעורמה או תחת השפעה בלתי הוגנת על המנוחים. ראו בהקשר זה למשל עדות האחות גב' ז.ר., אשר בתקופה הרלוונטית להעברת הזכויות טיפלה במנוחים סביב השעון ושהתה עמם ברצף, ושללה אפשרות זו (ראו עמ' 151-152 לפרוטוקול הדיון מיום 10.11.2020).

48. למסקנה זו נמצא חיזוק בעדות עו"ד ש. שטיפל בעסקת העברת הזכויות לנתבע, נפגש כמובן עם ההורים והחתימים על מסמכי ההעברה. עדותו הייתה קוהרנטית, ברורה ומהימנה עליי ממנה עולה, כי עוה"ד התרשם באופן בלתי אמצעי מן המנוחים, מכנות כוונותיהם ורצונותיהם ואף מהסיבות שהניעו אותם להעביר הזכויות לנתבע (ראו: עמ' 119 לפרוטוקול הדיון מיום 10.11.2020). כך, בין השאר, העיד עורך הדין, כי האב המנוח שיתפו במעשי

התובע, אשר גרר אותו להתחייבות כספית שהייתה גדולה למידותיו נוכח ערבות שניתנה לו על ידו, אי עמידת התובע בהלוואה מושא הערבות ואילוץ האב לשאת בהחזרה תחתיו מתוך כספי קצבת הזקנה שלו (ראו: שם, בעמ' 125).

לא נעלם מעיניי, כי עו"ד ש. משמש כפרקליטו של הנתבע ומייצגו בענייניו העסקיים, אך לא מצאתי שיש בכך כדי לאיין העברת הזכויות בנכסים מן המנוחים לנתבע, מששוכנעתי, כאמור, כי מהלך זה היה פרי רצונם החופשי, כשם שעורך הדין ובית משפט זה (בהליך הקודם שנוהל, כזכור, בהיות המנוחים בחיים) התרשמו.

49. לא מצאתי לקבל התיזה עליה משתית התובע טיעוניו לפיה אין היגיון בהעברת הזכויות בנכסים לבן אחד מתוך שמונת ילדי המנוחים אשר מצבו הכלכלי שפיר, מששוכנעתי כי הנתבע תמך כלכלית במנוחים משך שנים הרבה, ומשהם שמו בו מבטחם והאמינו ביושרו וביכולתו להגן על הנכסים ולדאוג לאחיו, להבדיל מן התובע אשר התנהלותו הכלכלית לבד מכך שגרמה להם נזק ופגעה בהם, נטעה בלבותיהם חששות גם לעתיד לבוא.

50. גם את ניסיון התובע להצביע על חוסר ההיגיון לכאורה בגרסת הנתבע לפיה המנוחים לא נזקקו לסיוע בהיותם בעלי נכסים אני מוצאת לדחות, משלא הוכח על ידו כי היו בידיהם מקורות כספיים נזילים למימון מלוא צרכיהם שהפכו מורכבים עם התבגרותם, כי אם ההיפך – שוכנעתי שהם התקיימו מקצבאות של המל"ל בלבד (עת קצבת הזקנה של האב הצטמקה משמעותית נוכח אילוץ לשאת בהחזרי ההלוואה תחת התובע שנטלה ולא עמד בהם) ואולי גם מפירות ההשכרה של החנות שאינם גבוהים.

51. לצד כל זאת יובהר, כי בהגינותו הודה הנתבע במסגרת חקירתו הנגדית, שהיות שהמנוחים שמו בו מבטחם, וידעו כי יש לו היכולת לטפל בנכסים נושא דיונו בצורה המיטבית ולדאוג גם ליתר בני המשפחה ולא רק לעצמו, הם העניקו לו הזכויות בהן בידיעה שבבוא היום הן יחולקו בין כל שמונת ילדיהם (ראו עמ' 92 ש' 1-3 לפרוטוקול הדיון מיום 10.11.2020).

כן מצאתי לקבל גרסתו לפיה לכתחילה הוצע להעריך שוויין של הזכויות במשק ובחנות וליתן בידי כל אחד מן האחים והאחיות סכום המגיע כדי שמינית משוויין נטו, אך התובע התנגד לכך (ראו עמ' 105 ש' 9-12 לפרוטוקול הדיון מיום 10.11.2020).

52. גרסת הנתבע מהימנה עליי, וכפי שצוין לעיל, בראי כלל הנסיבות ומהתרשמותי מן העדויות שנשמעו לפניי ועל יסוד התשתית הראייתית שהונחה לפניי מצאתי להעדיפה על פני זו של התובע משהיא מתיישבת עם העובדות ועם הנסיבות, לרבות התנהלות התובע בימי חייהם של המנוחים.

כפי שהובהר לעיל, מן התשתית הראייתית שהונחה לפניי שוכנעתי, כי האב לא בטח בתובע כלל ועיקר, ומצאתי לקבל טענות הנתבע בעניין זה לפיהן נוכח התנהלות התובע ואכזבתו הרבה של האב ממעשיו, הוא חשש שמא התובע ייטול הלוואות ויפעיל על המנוחים לחץ

לשעבד זכויותיהם במשק כבטוחה לפירעון, בפרט שעה שמן המונח לפניי ישנן אינדיקציות לקשיים כלכליים של התובע (לפחות בעבר), ועל שום כך וכדי למנוע התרחשות מעין זו, בחרו המנוחים להעביר עוד בימי חייהם הזכויות בנכסים לנתבע (ראו עמ' 95 ו-96 לפרוטוקול הדיון מיום 10.11.2020).

53. על יסוד האמור לעיל מצאתי לקבל טענות הנתבע לפיהן הזכויות במשק ובחנות הועברו אליו מהוריו כדת וכדין בעסקה ללא תמורה, אשר לא נפל בה רבב והיא הושלמה ברישום על מנת להגן עליהם כנכסים משפחתיים, אולם ככל שיחליט לממש הזכויות בדרך של מכירה, יהא עליו לחלק התמורה שתתקבל ממכירתן (נטו) באופן שווה בין כל אחיו ואחיותיו – יורשיהם של המנוחים.

עוד מצאתי, כי בידי הנתבע הפררוגטיבה לנהל הנכסים כראות עיניו ובהתאם לשיקול דעתו משל היה בעליהם.

54. בהקשר זה ניתן, אפוא, לראות בהחזקת הזכויות במשק ובחנות ע"י הנתבע כהחזקה בנאמנות עבור יורשי המנוחים גם אם לא נערך חוזה בכתב בינו ובין המנוחים ו/או יתר היורשים המסדיר זאת. כידוע, [בחוק הנאמנות](#), תשל"ט-1979 (להלן: "חוק הנאמנות") וכך גם נקבע בפסיקה - אין הנאמנות מכוח חוזה טעונה מסמך בכתב. ודוק, בפסיקה הובהר, כי שימוש בדוקטרינה של יצירת נאמנות מכוח חוזה בעל פה יכול להיעשות בפרט כאשר קיימים יחסי אמון מיוחדים כדוגמת יחסים בין בני משפחה (ראו והשוו: [בע"מ 7033/15 פלוני נ' פלוני](#), פורסם במאגרים האלקטרוניים [פורסם בנבו]).

55. להשלמת התמונה יצוין, כי אופן יצירת חוזה נאמנות מוסדר [בסעיף 2 לחוק הנאמנות](#):

"2. נאמנות נוצרת על פי חוק, על פי חוזה עם נאמן או על פי כתב הקדש".

56. וכך נכתב, בין היתר, בהקשר דנא ב-[בע"מ 7033/15](#) הנ"ל [פורסם בנבו]:

"חוזה נאמנות, ככל חוזה אחר, יכול להיעשות בעל פה, בכתב או בצורה אחרת, בכפוף לדיון. חוזה נאמנות אף יכול שייערך במשתמע, שכן קיבול הצעת חוזה על ידי נאמן אינו חייב להיות באמצעות הודעה מפורשת מצדו. די אם יעשה הנאמן מעשה לביצוע החוזה או שיתנהג בצורה המעידה שקיבל עליו את חובת הנאמנות, זאת בהתאם לסעיף 6(א) [לחוק החוזים](#) (חלק כללי) (שלמה כרם [חוק הנאמנות](#) תשל"ט-1979 184 (2004) (להלן: כרם)).

ניתן לומר שכאשר אדם מעביר נכס לזולתו ללא תמורה, וכאשר ההעברה אינה מיועדת לשמש מתנה, חזקה שהצדדים הסכימו ביניהם כי הנעבר יחזיק בנכס כנאמן עבור המעביר או עבור מי שהמעביר קבע כנהנה [\(ע"א 3829/91 וואלס נ' נחמה גת פ"ד מח\(1\) 801, 813 \(1994\) \(להלן: עניין וואלס\); ע"א 4351/01 איתן ארז נ' מדינת ישראל \(20.06.2005\) \[פורסם בנבו\]; כרם, בעמ' 179\)](#). בין אם מדובר בחוזה בכתב, בעל-פה או בחוזה משתמע, "לעתים קרובות נכרת חוזה-נאמנות ללא פורמליות או פירוט תנאי הנאמנות, בשל יחסי האימון שיוצר הנאמנות רוחש לנאמן. במקרים אלה אין הצדדים מנסחים בבירור את טיב העסקה ותנאיה" (כרם, בעמ' 185). במקרה כזה יש לפרש את

החוזה "לפי אומד דעתם של הצדדים, כפי שהוא משתמע מתוך החוזה ומנסיבות העניין, ... (סעיף 25(א) לחוק החוזים; ראו: עניין וואלס, שם)". ההדגשה אינה במקור – פ.ג.כ).

57. כידוע, גם מהתנהגות הצדדים ומפעולותיהם ניתן ללמוד על כוונתם ליצור נאמנות, אף כי לא הובעה במפורש, כך למשל כאשר הנכס מועבר לנאמן ללא ציון מטרת ההעברה או כאשר הנכס מועבר מאדם אחד למשנהו, אפילו מדובר בבני משפחה, ללא תמורה (ראו: ע"א [3829/91 הנ"ל](#) [פורסם בנבו]). דעה זו זכתה לתמיכה גם בספרות (כרם, הנ"ל; נ' כהן "התערבות ביחסים חוזיים" (רמות, תשמ"ב) 59).

58. מן הראוי להבהיר עוד, כי עפ"י דיני הנאמנות, נאמן פועל מתוך נקודת מוצא של סמכות מלאה, דהיינו נאמן של נכס הוא בעל הכוח לעשות בו כל דבר שהבעלים יכול היה לעשותו. עוד ראוי להבהיר, כי הנאמן הוא ישות עצמאית הפועלת על דעת עצמה והמנהלת את הנכס תוך הפעלת שיקול דעת, והכל בכפוף לחובות הנאמנות שהיא חבה לבעלים (ראו: ע"א [3829/91 אבינועם וואלס נ' נחמה גת](#), פ"ד מח(1) 801; וכן: ע"א [3521/11 וגר נ' עבדי](#), פורסם במאגרים האלקטרוניים [פורסם בנבו]; ע"א [2976/12 בר אל נ' קאופמן](#), פורסם במאגרים האלקטרוניים [פורסם בנבו]).

לנהנה, לעומת זאת, אין זכות או כוח להתערב בדרך ניהול הנכס. זהו בסיסם של דיני הנאמנות וכדברי פרופ' [ויסמן \(נ' ויסמן "אבני נגף בחוק הנאמנות"](#) עיוני משפט (תשל"ט-תש"ס) 282) המצוטטים ב-ע"א [3829/91 הנ"ל](#) [פורסם בנבו]: "עוקצה של הנאמנות טמון בכך שהמשפט האנגלי אינו הולך לא בדרך הראשונה, ולא בדרך השנייה, אלא רואים בו את נכס הנאמנות כשייך הן לנאמן והן לנהנה. לנאמן הבעלות שבדין בנכס ואילו לנהנה הקנין שביושר. למבנה האנליטי הזה של מוסד הנאמנות השלכות מעשיות חשובות. כך, למשל, בהיות הנאמן בעל הנכס בכוחו לבצע עיסקאות תקפות בשמו הוא, ואפילו תוך חריגה מן הסמכויות שהוענקו לו בכתב הנאמנות".

59. מעובדות המקרה שלפנינו, כפי שפורט לעיל בהרחבה, ישנן, לטעמי, ראיות ברורות, משכנעות ומוצקות לכך שכוונת הצדדים הייתה ליצור נאמנות. ראשית, עצם רישום הזכויות בנכסים על שם הנתבע עוד [בחי המנוחים](#) והאמון שהם נתנו בו; עדות האב בפני בית המשפט המלמדת ביתר שאת על רצון המנוחים ועל כוונתם; הודאת הנתבע; עדות רובם המכריע של ילדי המנוחים, חליפיהם הבאים בנעליהם בדבר רצון המנוחים, קבלת המהלך שביצעו המנוחים בלב שלם ובנפש חפצה והצידוד בנתבע; העובדה שתוצאה זו עולה בקנה אחד גם עם התיזה של התובע לפיה המנוחים ביקשו לנהוג בשוויון כלפי כל ילדיהם; יחסי הקרבה בין הצדדים והיותם בני משפחה מדרגה ראשונה, המסבירה העדר מסמך בכתב אשר מסדיר הנאמנות; והרקע להקמת הנאמנות, דהיינו המחלוקות בין בני המשפחה והתנהלות התובע בערוב ימי המנוחים וחששותיהם מפני מעשיו לעתיד לבוא נוכח דפוסי הפעולה שלו.

60. ודוק, גם אם התובע, כאחד הנהנים, אינו ניצב בחזית אחת עמם וחותר לכיוון אחר, אין בכך כדי לשמוט הקרקע תחת המסקנות דלעיל.

61. הנה כי כן, הנתבע מחזיק בנכסים כנאמן עבור כלל יורשי המנוחים על פי דין (הבאים בנעליהם), ונהיר, אפוא, כי עליו להחזיק עבורם גם בפירות הנכסים ולשאת מתוך פירותיהם בהוצאות החזקה שלהם.

סוף דבר

62. העולה מן המקובץ כי דין התביעה להידחות, וכי התובע אינו זכאי לסעדים שנתבעו על ידו.

63. עם זאת נקבע, כי הנתבע מחזיק בזכויות במשק ובחנות בנאמנות עבור כלל יורשי המנוחים, ומשכך מסורה בידו הפררוגטיבה לנהוג בהם כבעלים, במובן זה שההחלטה על מימושן נתונה בידו. ככל שיבחר לממשן, עליו להשיא התמורה הגבוהה ביותר עבורן ולחלקה בערכי נטו בין היורשים שווה בשווה. כן מחויב הנתבע להגן על פירות הנכסים ועל פי שיקול דעתו להחליט בדבר חלוקתם או כל חלק מהם בין יורשי המנוחים ובדבר עיתוי החלוקה, ככל שכך יבחר לעשות. ליורשי המנוחים זכות לקבל דין וחשבון מן הנאמן, אחת לשנה בדבר השימוש שנעשה בנכסים, בדבר הפירות שהצמיחו וההוצאות שהוצאו בגין החזקתם השוטפת.

64. נוכח התוצאה אליה הגעתי, נקבע בזאת כי התובע ישא בהוצאות הנתבע בסך 20,000 ₪.

65. פסק הדין ניתן לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים ופרטים מזהים נוספים.

66. המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, א' טבת תשפ"ג, 25 דצמבר 2022, בהעדר הצדדים.

פאני גילת כהן 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, תיקיה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)